

BARBARA SZIER

POLSKA BIBLIOGRAFIA BIBLIJNA ZA ROK 1986/87

Wykaz używanych skrótów:

AC	– Analecta Cracoviensia
AK	– Ateneum Kapłańskie
CT	– Collectanea Theologica
CzST	– Częstochowskie Studia Teologiczne
MPWB	– Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki
PP	– Przegląd Powszechny
PST	– Poznańskie Studia Teologiczne
RBL	– Ruch Biblijny i Liturgiczny
RTK	– Roczniki Teologiczno-Kanoniczne
SG	– Studia Gnesnensia
SPar	– Studia Paradyskie
SPł	– Studia Płockie
STV	– Studia Theologica Varsaviensia
TST	– Tarnowskie Studia Teologiczne
ZNKUL	– Zeszyty Naukowe KUL
ZNUJSR	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Studia Religio- logica

A n d i a Y. de: Dwie paruzje włóczęgi przebitego. "Communio" 7:1987 nr 2 s. 20-31.

Apokryfy Nowego Testamentu. Red. M. Starowieyski. Lublin 1986².

B a l t h a s a r H. U. von: Sądy boskie w Apokalipsie. "Communio" 7:1987 nr 2 s. 13-19.

– Znaczenie słów Chrystusa: "Ja jestem Prawdą". "Communio" 7:1987 nr 4 s. 10-12.

B a r o n e I.: Śladami Chrystusa. Warszawa 1987.

B a r t n i c k i R. [Rec.]: A. Deissler. Wer bist du, Mensch. Die Antwort der Bibel. Freiburg–Basel–Wien 1985. CT 56:1986 fasc. 3 s. 196-199.

- C. M. Martini. Ich bin bei euch. Leben im Glauben nach dem Matthäusevangelium. Freiburg i.Br. 1985. CT 57:1987 fasc. 2 s. 185-187.
 - R. H. Gundry. Matthew. A Commentary on His Literary and Theological Art. Grand Rapids, Michigan 1982. CT 57:1987 fasc. 2 s. 187-189.
 - E. Drewermann. Tiefenpsychologie und Exegese. T. 1. Traum, Mythos, Marchen, Sage und Legende. Olten-Freiburg i.Br. 1984. CT 57: 1987 fasc. 2 s. 189-192.
- B e d n a r z M.:** Ks. Walerian Serwatowski – wybitny biblista polski XIX w. RBL 39:1986 nr 3 s. 274-278.
- Duchowe macierzyństwo Maryi według IV Ewangelii w świetle współczesnej egzegezy. TST 10:1986 cz. 2 s. 165-197.
- B e d n a r z I.:** "Biblia Revuo": międzynarodowy periodyk biblistyczno-religioznawczy w języku esperanto, "Studia Religioznawcze" 18:1986 s. 157-176.
- B l a z q u e z H.:** "Siedzi po prawicy Ojca". "Communio" 7:1987 nr 1 s. 51-72.
- B o l e w s k i J. [Rec.]:** F. Sieg. Listy do siedmiu Kościołów. Warszawa 1985. PP 1986 nr 11 s. 282-284.
- B r ä n d l e F.:** Historia Józefa i jej wpływ na teologię świętojózefową według Ewangelii Mateusza. AK 107:1986 z. 2-3 s. 227-238.
- B r a n d s t a e t t e r R.:** Krąg biblijny. Warszawa 1986³.
- B r z e g o w y T.:** "Miasto Boże" w Psalterzu. CT 56:1986 fasc. 4 s. 37-59.
- Kultowe środowisko psalmu 139. TST 10:1986 cz. 2 s. 145-164.
 - Prorok Natan i budowa świątyni. RBL 40:1987 nr 1 s. 7-19.
 - Bóg Panem życia. RBL 40:1987 nr 2 s. 153-159.
 - Jerolimskie środowisko Psalterza. CT 57:1987 fasc. 1 s. 15-40.
 - [Rec.]: H. Witczyk. Teofania w psalmach. Kraków 1985. CT 56:1986 fasc. 3 s. 185-190.
- C h ł a d S.:** Sens anielskiego "patrzenia". CzST 14:1986 s. 257-270.
- C h m i e l J.:** Rozważania biblijne. Kalwaria Zebrzydowska 1985.
- Prawo w Nowym Testamencie. Sympozjum Biblijne w Brixen 1985. RBL 39:1986 nr 6 s. 495-496.
 - Listy Katolickie jako model przepowiadania dziś. RBL 39:1986 nr 6 s. 501-504.
 - Die Interpretation des paulinischen *hōs mē* im 1 Kor 7, 29-31. AC 18:1986 s. 197-204.
 - Międzynarodowe Kolokwium nt. Qumran (Kraków-Mogilany 1987). RBL 40:1987 nr 3 s. 231-233.
 - Posoborowa odnowa biblijna w Polsce. STV 25:1987 nr 2 s. 253-263.
 - Das Inkulturationsproblem in heutiger Schriftauslegung. AC 19:1987 s. 399-408.

- C h r o s t o w s k i W.:** W trosce o autentyczność kultu religijnego. Wypędzenie kupców w świątyni (Mt 11, 15-19 i par.). PP 1986 nr 2 s. 169-186.
- Zbiór pieczęci z czasów proroka Jeremiasza. RBL 40:1987 nr 3 s. 191-201.
 - Od świętej Tradycji do Pisma świętego. PP 1987 nr 1 s. 86-102.
 - Technika przekazu Starego Testamentu. PP 1987 nr 2 s. 211-224.
 - Jak czytać Stary Testament? PP 1987 nr 3 s. 403-415.
 - Narodziny egzegezy biblijnej – midrasz. PP 1987 nr 4 s. 56-69.
 - Zapisy ustnej Tradycji klasycznego judaizmu: Miszna, Tosefta i Talmudy. PP 1987 nr 6 s. 331-347.
 - Rabinowie żydowski – prehistoria i początki. PP 1987 nr 9 s. 277-294.
 - Judaizm rabiniczny w okresie między Miszną a Talmudem Babilońskim. PP 1987 nr 10 s. 43-58.
 - Qumran – 40 lat później. PP 1987 nr 11 s. 195-211; PP 1987 nr 12 s. 377-396.
 - [Rec.]: R. Pautrel. "Do Ciebie wołali ... Tobie ufali". Modlitwa w starotestamentalnych opowiadaniach. Warszawa 1987. PP 1987 nr 7/8 s. 201-205.
- C z a j k o w s k i M.:** Czy Pan Jezus mieszał się do polityki? Więź 29:1986 nr 5/6 s. 80-89.
- Apokalipsa jako księga profetycznego orędzia napomnienia, pokrzepienia i nadziei. Wrocław 1987.
 - Stół Kościoła, ucztą Królestwa. Orędzie eucharystyczne Nowego Testamentu. STV 25:1987 nr 1 s. 129-141.
- C z e r s k i J.:** Nowotestamentalna terminologia miłosierdzia. RBL 40:1987 nr 1 s. 19-26.
- [Rec.]: H. Langkammer. Etyka Nowego Testamentu. "Jeśli chcesz wejść do królestwa Bożego". Wrocław 1985. RBL 39: 1986 nr 4 s. 367-368.
 - [Rec.]: P. Dschulnigg. Sprache, Redaktion und Intention des Markus-Evangeliums. Eigentümlichkeiten der Sprache des Markus-Evangeliums und ihre Bedeutung für die Redaktionskritik. Stuttgart 1987. RBL 40:1987 nr 2 s. 177-178.
 - Rec.: J. Kremer. Lazarus. Die Geschichte einer Auferstehung. Text, Wirkungsgeschichte und Botschaft von Joh 11, 1-46. Stuttgart 1985. RBL 40:1987 nr 2 s. 179-180.
- D ą b e k T. M.:** Muzyka liturgiczna w Starym i w Nowym Przymierzu. RBL 40:1987 nr 3 s. 252-257.
- D e m b o w s k i B.:** Służąc słowem. Warszawa 1987.
- D z i u b a A. F.:** Z etosu Nowego Testamentu. SPł 13:1985 s. 38-51.
- F l i s J.:** Demony według NT – mit czy rzeczywistość? RBL 40:1987 nr 1 s. 40-49.

- F r a n k o w s k i J. [Rec.]: P. Johnson. Civilisations of the Holy Land. London 1979. CT 57:1987 fasc. 2 s. 196-198.
- G ą d e c k i S.: Związek między Septuagintą a targumami na przykładzie Księgi Rodzaju. SG 8:1984/5 s. 109-130.
- G e s t e i r a M.: Jezus ustanowiony przez Boga Słuzią żywych i umarłych (Dz 10, 42). "Communio" 7:1987 nr 2 s. 47-67.
- G r a b o w s k i T.: Założenia metafory małżeńskiej według księgi Ozeasza. RBL 40:1987 nr 3 s. 236-244.
- G r y g l e w i c z F.: Słownictwo Janowej relacji o skazaniu Jezusa (J 11, 45-57). RTK 31:1984 z. 2 s. 33-43.
– Eschatologiczne aspekty listów katolickich. MPWB 8:1987 s. 105-126.
- G r z y b e k S. [Rec.]: J. Kudasiewicz. Biblia – Historia – Nauka. Kraków 1987. RBL 40:1987 nr 3 s. 268-270.
- G r z y b o w s k i J.: Będziesz Biblię wciąż na nowo odczytywał. "W drodze" 13:1985 nr 10 s. 78-82.
- H a a g E.: Kryteria sądu powszechnego. "Communio" 7:1987 nr 2 s. 68-81.
- H a ł a s S.: Oryginalność koncepcji odrodzenia według Pierwszego Listu św. Piotra. RBL 39:1986 nr 3 s. 243-249.
- H o m e r s k i J.: Perspektywy przyszłości ludu Bożego w ujęciu proroków okresu niewoli i po niewoli babilońskiej. MPWB 8:1987 s. 27-39.
- H o s l i n g e r N.: Drogi i środki służące przybliżeniu Biblii ludziom. RBL 40:1987 nr 1 s. 83-92.
- J a c q u e s K.: Chwała Chrystusa i nasz w niej udział według św. Pawła. "Communio" 7:1987 nr 1 s. 18-25.
- J a n k o w s k i A.: Dopowiedzenie do chrystologii biblijnej. Poznań 1987.
– Eschatologia biblijna Nowego Testamentu. Kraków 1987.
– Idea wyzwolenia w listach św. Pawła. RBL 40:1987 nr 2 s. 110-119.
- J e l o n e k T.: Problem autorstwa Listu do Hebrajczyków. AC 18: 1986 s. 205-240.
– Posoborowa odnowa biblijna w duszpasterstwie. RBL 39:1986 nr 6 s. 469-477.
– Starotestamentalna teologia Syjonu. AC 19:1987 s. 441-458.
– Biblijna historia zbawienia. Kraków 1987.
- J e z i e r s k a E. J.: Dobry czyn człowieka – "wdzięczną wonnością" Bogu. Refleksje w oparciu o Ef 5, 2 i Flp 4, 18. PST 6:1986 s. 21-25.
– Motyw śmierci i zmartwychwstania wiernych z Chrystusem w Flp 3, 10-11. RBL 39:1986 nr 3 s. 250-259.
- J ó z w i a k F.: Nawrócenie-powrót do Boga w pierwotnym Kościele. SPT 13:1985 s. 9-16.

- [Rec.]: J. Kudasiewicz. Ewangelie synoptyczne dzisiaj. Warszawa 1986. AK 108:1987 z. 3 s. 517-521.
- K a p e r a Z. J.: Życie i działalność ks. Jeana Carmignaca (1914-1986). RBL 40:1987 nr 2 s. 119-132.
- K e r t e l g e K.: "Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości" (Mt 5, 10). "Communio" 7:1987 nr 5 s. 23-33.
- K l a u z a K., R u s e k A.: Rdz 1, 26-27 w literaturze patrystycznej (wybór cytowań). "Vox Patrum" 1986 z. 11 s. 505-527.
- K o w a l c z y k A.: Wpływ Heksateuchu na dobór perykop w częściach naracyjnych Ewangelii Mateusza. RBL 40:1987 nr 1 s. 26-39.
- K r a w c z y k R.: Sprawy ludzkie w Biblii. Siedlce 1986.
- Prorocy a kult. RBL 40:1987 nr 3 s. 244-248.
- K r i e g b a u m B.: Kościół prześladowany w pierwszym okresie swych dziejów. "Communio" 7:1987 nr 5 s. 34-46.
- K u d a s i e w i c z J.: Marta i Maria (Łk 10, 38-42). W: Kontemplacja i działanie. Red. W. Słomka. Lublin 1984 s. 25-43.
- Jezus z Nazaretu czy wspólnota wierzących u początków Ewangelii. ZNKUL 28:1985 nr 1 s. 3-14.
- Biblia – Historia – Nauka. Kraków 1987².
- Jezus historii a Chrystus wiary. W: Jak rozumieć Pismo święte. Red. J. Kudasiewicz. T. 3. Lublin 1987.
- Historia i eschaton w idei królestwa Boga ogłoszonego przez Jezusa. MPWB 8:1987 s. 59-73.
- K u r a s B.: Święty Paweł o chrześcijańskiej czystości. Katowice 1987.
- L a g e F.: Błogosławieństwa: tekst i interpretacja. "Communio" 7:1987 nr 5 s. 3-22.
- L a m b r e c h t J.: Chrystus winien być królem. "Communio" 7:1987 nr 1 s. 104-113.
- L a n g k a m m e r H.: Prawda i jej konkretyzacja według listów św. Jana. SPAr 1:1985 s. 93-98.
- Biblijne podstawy duchowości chrześcijańskiej. Wrocław 1987.
- Eschatologia św. Pawła. MPWB 8:1987 s. 75-91.
- [Rec.]: J. Kudasiewicz. Ewangelie synoptyczne dzisiaj. Warszawa 1986; J. Kudasiewicz. Teologia Nowego Testamentu. 1. Teologia Ewangelii synoptycznych. Lublin 1986. RBL 40:1987 nr 1 s. 169-172.
- L e m a i r e A.: Historia początków starożytnego Izraela: nowe kierunki badań. RBL 40:1987 nr 2 s. 97-105.
- Aramejska inskrypcja wróżbity Balaama syna Beora. RBL 40:1987 nr 2 s. 105-110.

- L e m p a H.: Badania nad Apokalipsą św. Jana we współczesnej biblistyce polskiej (1945-1985). RBL 39:1986 nr 3 s. 259-274.
- L é o n - D u f o u r X.: Słownik Nowego Testamentu. Poznań 1986².
- L e o n a r d A.: "Bóg pozwolił nam zasiąść w niebie w Chrystusie Jezusie". "Communio" 7:1987 nr 1 s. 114-118.
- List do Laodycejczyków. – List Koryntian do Pawła i Pawła do Koryntian. Oprac. R. Rumianek. STV 24:1986 nr 2 s. 227-236.
- L o h f i n k G.: Rozumieć Biblię. Wprowadzenie do krytyki form literackich. Warszawa 1987.
- Ł a c h S. i J.: Psalmi. Wstęp – przekład z oryginału – komentarz liturgiczny niedzielno-święteczny. Poznań 1986.
- Ł a c h J.: Gniew Boży przeciw bezbożności. "Homo Dei" 55:1986 z. 1 s. 21-24.
- Obowiązek pojednania i miłości (Mt 5, 43-48). RBL 39:1986 nr 3 s. 231-243.
 - Sędzia żywych i umarłych. "Communio" 7:1987 nr 2 s. 3-12.
 - "Albowiem gniew Boży ujawnia się przeciw wszelkiej bezbożności" (Rz 1, 18). RBL 40:1987 nr 3 s. 248-252.
 - [Rec.]: R. Bartnicki. Uczeń Jezusa jako głosiciel Ewangelii. Tradycja i redakcja Mt 9, 35-11, 1. Warszawa 1985. CT 56:1986 fasc. 4 s. 175-178.
 - [Rec.]: J. M. Nützel. Da gingen ihnen die Augen auf. Wege zu österlichen Glauben. Freiburg–Basel–Wien 1986. CT 57:1987 fasc. 1 s. 179-180.
- Ł o m n i c k i E.: Argument skrypturystyczny w ujęciu apologetów staro-chrześcijańskich. TST 10:1986 cz. 2 s. 198-227.
- Ł u k a s z Cz. [Rec.]: J. Kudasiewicz. Ewangelie synoptyczne dzisiaj. Warszawa 1986. PP 1986 nr 11 s. 274-277.
- M a t r a s T.: XXII Sympozjum Biblistów Polskich – Tarnów 1985. RBL 39:1986 nr 3 s. 280-284.
- XXIII Sympozjum Biblistów Polskich – Katowice, 16-17 IX 1986. RBL 40:1987 nr 1 s.74-78.
- M a y b e r g e r P.: Zur "Dulcedo Dei" im Alten Testament. AC 18:1986 s. 167-184.
- M e n d e c k i N.: Diaspora babilońska – amoraici i saboryci. AC 18:1986 s. 245-250.
- Filistyni, Aramejczycy i Kananejczycy w drugiej połowie drugiego tysiąclecia przed Chr. CT 56:1986 fasc. 3 s. 43-46.
 - Palestyna w IV i V wieku po Chr. CT 56:1986 fasc. 4 s. 69-74.
 - Jahwe Erbauer Jerusalems und Sammler der Zerstreuten in Ps 147, 2-3. CT 56:1986 fasc. spec. s. 85-88.

- Łódź z czasów Chrystusa nad jeziorem Genezaret. RBL 39:1986 nr 6 s. 490-492.
- Izraelici a Kananejczycy i Aramejczycy. CT 57:1987 fasc. 1 s. 41-44.
- Stela króla Meszy. CT 57: 1987 fasc. 2 s. 39-48.
- Najstarszy tekst Pisma świętego? RBL 40:1987 nr 1 s. 66-68.
- Napis w tunelu Siloe. RBL 40:1987 nr 2 s. 142-143.
- Dzieje Masady. Zarys historii badań archeologicznych. RBL 40:1987 nr 3 s. 214-220.
- Czy Iz 11, 11-12 powstał pod wpływem Deuteroizajasza? STV 25:1987 nr 1 s. 107-114.
- Mę d a l a S.: Recherches sur la problématique des documents de Qumran en Pologne. "Folia Orientalia" 23:1985/86 s. 257-268.
- Biblia i informatyka. CT 56:1986 fasc. 3 s. 173-180.
- Formy interpretacji Biblii w judyzmie okresu międzytestamentalnego. RBL 39:1986 nr 3 s. 212-231.
- [Rec.]: J. Carmignac. La naissance des évangiles synoptiques. Paris 1984. RBL 40:1987 nr 3 s. 262-263.
- M i s i u r e k J.: Biskup Henryk Strąkowski (1910-1965). CT 56: 1986 fasc. 2 s. 173-183.
- M u s z y ń s k a K.: Najstarszy kodeks Nowego Testamentu w Polsce. RBL 39:1986 nr 6 s. 492-493.
- M u s z y ń s k i H.: Czynić prawdę w miłości. "Communio" 7:1987 nr 4 s. 13-22.
- M y s z o r W.: Die Taufe als Schweigen. Zur Theologie der Taufe im "Tractatus Tripartitus". CT 56:1986 fasc. spec. s. 89-92.
- [Rec.]: P. Jay. L'Exégèse de saint Jérôme d'après son "Commentaire sur Isaïe". Paris 1985. CT 56:1986 fasc. 3 s. 194-196.
- N a d r o w s k i H.: Chrystus wywyższony jako temat biblijny i ikonograficzny. "Communio" 7:1987 nr 1 s. 73-91.
- O r d o n H.: Eschatologia czwartej Ewangelii. MPWB 8:1987 s. 127-140.
- P a ś c i a k J.: Izajasz wieszczem Chrystusa. Katowice 1987.
- P a w ł o w s k i Z. [Rec.]: D. J. A. Clines. The Theme of the Pentateuch. "Journal for the Study of the Old Testament". Supplement Series 10 Sheffield 1984/3 1978/1. AK 108:1987 z. 2 s. 332-336.
- P a z e r a W.: Pochwała Ojców w Księdze Jezusa Syracha. CzST 14:1986 s. 271-308.
- P i k a z a X.: "Christus Sedens". Zbliżenie hermeneutyczne. "Communio" 7:1987 nr 1 s. 92-103.
- P i l a r c z y k K.: Pojęcie "ducha" we wczesnych księgach Nowego Testamentu i jego geneza. ZNUJSR 1986 z. 15 s. 89-103.

- Ewangelia i Dzieje Apostolskie św. Łukasza – bibliografia publikacji w Polsce za lata 1945-1985. RBL 39:1986 nr 6 s. 504-530.
- P i s a r e k S.: "Cierpliwa wytrwałość" (hypomone) w Nowym Testamencie. AK 108:1987 z. 1 s. 27-37.
- [Rec.]: A. Läpple. Od egzegezy do katechezy. T. 1-2. Warszawa 1986. RBL 40:1987 nr 2 s. 172-175.
- P o n i ż y B.: Nowotestamentowe echa wyjścia z Egiptu. PST 6: 1986 s. 9-19.
- P r i g e n t P.: Spojrzenie na Apokalipsę. Warszawa 1986.
- R a d G. von: Teologia Starego Testamentu. Warszawa 1986.
- R e b i ć A.: Znaczenie "siedzi po prawicy Ojca" w Starym Testamencie. STV 7:1987 nr 1 s. 10-13.
- R o d e M.: Ideologia społeczna Nowego Testamentu. Warszawa 1986².
- R o m a n i u k K.: "Uwielbiajcie Boga w waszym ciele": CT 56:1986 fasc. 4 s. 5-19.
- Krótki zarys historii zbawienia. Warszawa 1987².
- Synopsa polska czterech Ewangelii. Wrocław 1987².
- "Ani sandałów, ani laski" (Mk 6, 8-9; Mt 10, 9-10; Łk 9, 3). CT 57:1987 fasc. 1 s. 5-14.
- "Łamanie chleba". RBL 40: 1987 nr 1 s. 1-7.
- R o p s D.: Biblia dla moich dzieci. Wrocław 1986.
- R o s ł o n J. W.: Zbawienie jako życie w oparciu o Księgę Psalmów. RBL 39:1986 nr 3 s. 177-197.
- Logotechnika biblijna Clausa Schedla (1914-1986), RBL 40:1987 nr 3 s. 220-231.
- [Rec.]: K. H. Hecke. Juda und Israel. Untersuchungen zur Geschichte Israel in vor – und frühstaatlicher Zeit. Würzburg 1985. CT 56:1986 fasc. 3 s. 190-193.
- R u b i n k i e w i c z R.: Wprowadzenie do apokryfów Starego Testamentu. Lublin 1987.
- Eschatologia księgi Apokalipsy. MPWB 8:1987 s. 141-151.
- R u m i a n e k R.: Potomek rodu Jessego (Iz 11, 1-9). STV 25:1987 nr 1 s. 99-106.
- R y z n a r S.: Maryja w prymacie Biblii. "Homo Dei" 1986 nr 2 s. 138-149.
- S i e g F.: "Niewiasta" i "Syn" w Apokalipsie św. Jana 12: studium egzegetyczno-teologiczne. Warszawa 1987.
- S k r z y Ń s k a B. [Rec.]: W. Pałubicki. Społeczna pozycja kobiety palestyńskiej w dawnym judaizmie. Gdynia 1982. "Przegląd Orientalistyczny" 1983 nr 1/4 s. 159-161.
- S t a b i Ń s k a J.: Ziarnem jest słowo Boże. Poznań 1986.
- S t a c h o w i a k L.: Co to jest eschatologia biblijna? MPWB 8:1987 s. 7-16.

- Eschatologia w Iz 24-27. MPWB 8:1987 s. 41-50.
- S t e f a n e k S.: Pedagogia serca i ciała – duchowość małżeńska i rodzicielska. "Communio" 6:1986 nr 6 s. 46-55.
- S t r u s A.: Rozwój prorocstwa o Emmanuelu jako przykład hermeneutyki w Starym Testamencie. RBL 39: 1986 nr 3 s. 197-211.
- S t r z e l e c k i S.: O czytaniu Pisma świętego przez kapłana. RBL 40:1987 nr 2 s. 159-163.
- S u s k i A. [Rec.]: H. Spaemann. Drei Marien. Die Gestalt des Glaubens. Freiburg–Basel–Wien 1985. CT 57:1987 fasc. 1 s. 186-188.
- S y n o w i e c J. S.: Na początku. Wykłady z Pięcioksięgu. Warszawa 1987.
- S z e w c i w A.: Nowotestamentalna teologia posłuszeństwa. SPAr 1:1985 s. 99-117.
- S z l a g a J.: Góry w Biblii Starego i Nowego Testamentu. "Wierchy" 52:1983 s. 27-44.
- Działanie i kontemplacja w Biblii. W: Kontemplacja i działanie. Red. W. Słomka. Lublin 1984 s. 13-24.
- Elementy eschatologiczne u proroków sprzed niewoli babilońskiej. MPWB 8:1987 s. 17-25.
- Eschatologia Listu do Hebrajczyków. MPWB 8:1987 s. 93-104.
- S z y m a n e k E.: Święty Paweł – apostoł Chrystusa i teolog Nowego Testamentu. Warszawa 1983.
- S z y m i k S.: Dz 6, 1-7 w świetle dotychczasowych badań. RBL 39:1986 nr 6 s. 477-482.
- Świadectwo prawdy (NHC IX, 3). Wstęp, przekład z koptyjskiego, komentarz – W. Myszor. STV 25:1987 nr 1 s. 199-233.
- T o m c z y k D.: Bezżenność i małżeństwo w Panu. Nowa interpretacja 1 Kor 7. CT 56:1986 fasc. 4 s. 167-173.
- [Rec.]: G. Bornkamm. Studien zum Neuen Testament. Berlin 1985. RBL 39:1986 nr 4 s. 368-369.
- [Rec.]: A. Jankowski. Biblijna teologia przymierza. Katowice 1985. AK 108:1987 z. 1 s. 169-174.
- [Rec.]: P.-G. Müller. Lexikon exegetischer Fachbegriffe. Biblische Basis-Bücher. Stuttgart-Kevelaer 1985. AK 108:1987 z. 2 s. 347-349.
- [Rec.]: K. Matthiae – W. Thiel. Biblische Zeittafeln. Geschichtliche Abrisse, 19 chronologische Übersichten, 20 Überblickstafeln und 10 Landkarten zur alt- und neutestamentlichen Zeit. Berlin 1985. RBL 40:1987 nr 2 s. 176-177.
- T r o n i n a A.: Codzienna liturgia świątyni jerozolimskiej w czasach Jezusa. ZNKUL 28:1985 nr 2 s. 37-46.

- Obietnice a eschatologia. Odplata indywidualna w Psalmach. MPWB 8:1987 s. 51-58.
 - "Księga Jasar" i jej ślady w Biblii Hebrajskiej. RBL 40:1987 nr 3 s. 186-190.
 - [Rec.]: H. Witczyk. Teofania w Psalmach. Kraków 1985. RBL 39:1986 nr 6 s. 531-532.
 - [Rec.]: G. von Rad. Teologia Starego Testamentu. Warszawa 1986. RBL 40:1987 nr 2 s. 175-176.
- T y l o c h W. J.: Judaizm. Warszawa 1987.
- Judaizm. "Euchemer" 1986 nr 3/4 s. 117-126.
- V a n n i U.: Postawa chrześcijanina wobec świata zewnętrznego: prześladowanie w Apokalipsie. "Communio" 7:1987 nr 5 s. 47-55.
- W o j c i e c h o w s k i M.: Daty z życia Jezusa. RBL 40:1987 nr 3 s. 202-214.
- [Rec.]: Ewangelie synoptyczne dzisiaj. Warszawa 1986. "Więź" 29:1986 nr 10 s. 117-120.
- W o l n i e w i c z M. [Rec.]: D. Baldi. Enchiridion Locorum Sanctorum Documenta S. Evangelii loca respicientia collegit atque adnotavit ... Jerusalem 1982. "Studia Franciszkańskie" 2:1986 s. 330-331.
- W o ź n i a k J.: Konferencja syriologiczna w Lejdzie (1985). RBL 39:1986 nr 6 s. 497-498.
- [Rec.]: P. B. Dirksen. The Transmission of the Text in the Peshitta manuscripts of the Book of Judges. Leiden 1972. RBL 39:1986 nr 4 s. 365-366.
 - [Rec.]: Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta Version. Part I, 1 – Preface. Genesis, Exodus. Leiden 1977. RBL 39:1986 nr 4 s. 366-367.
 - Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta Version. Part II, 1a – Job, Leiden 1982. RBL 39:1986 nr 6 s. 530.
 - [Rec.]: Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta Version. Part II, 3 – The Book of Psalms. Leiden 1980. RBL 39:1986 nr 6 s. 531.
 - [Rec.]: K. Jaroš. Hundert Inschriften aus Kanaan und Israel für den Hebräischunterricht bearbeitet. Fribourg 1982. RBL 40:1987 nr 3 s. 263.
 - [Rec.]: A. Frey. Petite grammaire syriaque. Gribourg-Göttingen 1984. RBL 40:1987 nr 3 s. 263-264.
 - [Rec.]: Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta. Version. Part IV, 3 – Apocalypse of Baruch, 4 Esdras. Leiden 1973. RBL 40:1987 nr 3 s. 264.
 - [Rec.]: Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta. Version. Part II, 4 – King, Leiden 1976. RBL 40:1987 nr 3 s. 265.

- [Rec.]: Peshitta. The Old Testament in Syriac according to the Peshitta. Version. Part III, 3 – Ezekiel. Leiden 1985. RBL 40:1987 nr 3 s. 265.
- W ó j t o w i c z K.: Ostatnie pouczenie Zmartwychwstałego (Łk 22, 44-53). "Homo Dei" 55:1986 z. 2 s. 90-93:
- Wstęp ogólny do Pisma świętego. Red. J. Szłaga. Poznań–Warszawa 1986.
- W y p y c h S.: Pięcioksiąg. W: Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych. Red. J. Frankowski. T. 1. Warszawa 1987.
- "Zaśnięcie" Najświętszej Maryi Panny – wersja saidzka. Wstęp, tłumaczenie, komentarz – K. Urbaniak. STV 24:1986 nr 1 s. 205-218.

Wiesław Leon R o s ł o n OFMConv, *Zammeru Maskil*, Warszawa 1986. I cz. ss. 300; II cz. ss. 422; III cz. ss. 118, Akademia Teologii Katolickiej.

Niezwykle wartościową pracę z dziedziny filologii semickiej, a konkretnie hebrajskiej, stanowi trzypięciotomowe dzieło o. Wiesława Rosłona *Zammeru Maskil*. Jest to "Filologiczny Komentarz do Księgi Psalmów" (ze słownikiem hebrajsko-polskim i łacińskim oraz konkordancją i zarysem reguł gramatycznych).

Spójrzmy najpierw na tytuł. Tytuł hebrajski wzięty został z Psalmu 47, 8. Wulgata tłumaczy go w ten sposób: "Psallite Domino sapienter", oddając zasadniczą myśl: "zaśpiewajcie pieśń uwielbienia [Jahwe]".

W ten sposób autor pragnie już w tytule zaznaczyć, że jego trzypięciotomowe dzieło ma wprawdzie ściśle naukowe zamiary, ale intencja autora sięga dalej, pragnąłby, aby przez dogłębne poznanie języka oryginalnego Psalmów, móc lepiej zrozumieć treść i ich znaczenie jako modlitwy.

Tom pierwszy zawiera 132 teksty wyjęte z Psalmów. Jak przedstawia się jego układ? Otóż na pierwszym miejscu został umieszczony tekst hebrajski. Wyprzedzają go właściwe trzy tytuły: 1. określa zasadniczą treść obranych Psalmów przez autora, 2. określa gatunek Psalmu, 3. konkretną treść omawianego Psalmu. Po tekście hebrajskim następuje każdorazowa krytyka tekstu. Tu autor włącza się osobiście i na ogół już przez swój przekład na język polski danego wersetu czy jego części, rozstrzyga spory wynikające z krytyki tekstu.

Wiadomo, że przy tak wnikliwych opracowaniach, a poniekąd nawet odkrywczym, oprócz się trzeba na źródłach. Otóż autor, tekst hebrajski i w pewnym tylko stopniu aparat krytyczny, oparł na wydaniu *Biblia Hebraica Stuttgartensis* (wyd. K. E. Elliger – W. Rudolph, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart 1969). W tym wydaniu *Psalterz* opracował H. Bardtke opierając się na tekście autentycznym według Kodeksu Leningradzkiego B 19^A.